

СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ СВІДОМОСТІ

Актуальність проблеми. Розвиток техніки і інноваційні технології спричинили стрімкий розвиток суспільства. Реалії сьогодення змушують нас все більше зв'язувати своє життя з комп'ютерами та з телефонами. Онлайн кінотеатри, відеоігри, месенджери – це все призводить до того, що сучасні люди приділяють все більше часу соціальним мережам та Інтернету в загальному, що зрозуміло має вагомий вплив на формування їхньої свідомості. Соціальні мережі тепер тісно пов'язані з нашим повсякденням, вони стали невід'ємними атрибутами нашого життя. За допомогою Інтернету ми спілкуємось, вчимося та здобуємо величезну кількість як корисної так і шкідливої для нас інформації. Інтернет змінив цінності людей та їхні погляди на життя.

Проблема впливу соціальних мереж на формування свідомості завжди було однією з найбільш актуальних. До соціальних мереж також можемо додати ЗМІ, а саме їхній важливий вплив на формування національної свідомості. Держава розуміє, що певна категорія людей яка використовує ЗМІ виступає як активна сила, від їхніх світоглядних життєвих позицій та практичних дій залежить майбутнє країни. Актуальність даного дослідження полягає в тому, що сучасні соціальні мережі об'єднують мільйони людей, які комунікують за допомогою них. Тому дуже важливо вивчити вплив соціальних мереж на формування особистості.

Досліджували проблему формування і розвитку мережевого суспільства такі науковці: М. Кастельс, Д. Белл, А. Турен, А. Тоффлер, Дж. Гэлбрейт, Р. Ингельгарт та інші.

Вивченням даного питання займалися також вітчизняні вчені такі як О.Белінська, Ю.Данько, Є. Акімова, Ю. Бабасва, А. Жичкина, О. Філатова та інші.

Мета дослідження: соціально-філософський аналіз впливу соціальних мереж на формування свідомості людей

Завдання дослідження: на основі аналізу літератури та джерел з відповідних дослідницьких питань визначити вплив соціальних мереж на формування свідомості людини.

Об'єкт дослідження: процес вивчення соціалізації особистості в сучасному інформаційному суспільстві.

Предмет дослідження: специфіка впливу соціальних мереж на формування свідомості людини.

В сучасному суспільстві Інтернет розвивається щодня. Хоча Україна відстає від певних країн у розвитку інформаційних технологій, Інтернет та комп'ютери все частіше стають вагомими частинами нашого повсякденного життя та займають в ньому передову позицію. На сьогоднішній день, як соціальні мережі, так і Інтернет в загальному мають вагомий вплив на формування свідомості сучасної молоді, на їхні життєві цінності, спосіб та стиль життя, методи вибору цілей та їх реалізацію. Як наслідок того, що інформація в Інтернеті не є достатньо контрольованою, організованою та керованою, соціальні мережі мають сильний вплив на кожну людину, на процес формування її поведінки та свідомості. Живучи у віртуальному світі та досліджуючи інформацію, опубліковану в соціальних мережах, кожен з нас будує власну систему цінностей та поведінку, відповідно на чому буде базуватися наша майбутня соціальна діяльність [5, с. 37].

Звичайно, що крім негативного впливу соціальних мереж можна виділити й позитивні аспекти. Одним з головних плюсів соціальних мереж є змога спілкування та розширення кола знайомих, а саме подолання комунікативного дефіциту. У той же час дружба в соціальних мережах часто буває поверхневою. Через брак уваги і спілкування в реальному житті багато молодих людей, а здебільшого підлітків, за допомогою соціальних мереж стараються виділитися, бути в центрі уваги, та додавати якомога більше «друзів» у свої профілі. Зазвичай це незнайомці. Доволі часто такий метод самовираження і привернення уваги несе за собою негативні наслідки, тому що молоді люди часто занадто відкриті при розголошенні особистої інформації, особливо незнайомим людям [6, с. 15].

Недоліком спілкування в соціальних мережах є віддаленість від реального життя, тобто нездатність встановити зв'язок із реальними людьми. Ця проблема насправді дуже небезпечна, оскільки підліток закривається в собі та перестає спілкуватися з родичами та близькими, через проблему непорозуміння між ними. І якраз через це молоді люди втрачають здатність виявляти цікавість до інших у реальному житті.

Важливий вплив на формування свідомості мають ЗМІ, а особливо національної. Оскільки засоби масової інформації є важливим засобом створення інформаційного простору держави. Цей сильний зв'язок пов'язує народ з країною та скріплює його у політичну націю. ЗМІ є незамінною частиною сучасного суспільства. Вони здійснюють соціальний контроль та управління, впливають на формування громадської думки, поширюють корисну інформацію та повідомляють громадськість про важливі та нові події, саме тому вони відіграють важливу роль у підтримці та зміцненні соціальних відносин. У наш час засоби масової інформації дедалі більше впливають на всі аспекти життя суспільства.

Формування національної свідомості, зразків соціальної поведінки, цінностей та ідеалів відбувається в соціальному та культурному просторі де ЗМІ разом із соціальними організаціями, такими як сім'я та школа, відіграють надзвичайно важливу роль. Телевізійні канали та інші засоби масової інформації часто маніпулюють людською свідомістю, висвітлюючи в доброму світлі приклади агресивної та егоїстичної поведінки. Сьогодні це питання особливо важливе для України, перед яким стоїть завдання інтеграції українського суспільства в єдину націю з високим рівнем національної свідомості [4, с. 157-162].

В Україні стан інформаційного середовища не можна вважати ідеальним та прийнятним, а особливо його вплив на формування свідомості в загальному. Інформаційний простір швидко розвивається і росте. Але з іншого боку він несе багато негативної, неточної, руйнівної та пропагандистської інформації. Яскравим прикладом є останні події в Україні, а саме запровадження санкцій проти телеканалів «112», NewsOne, ZIK. Тривалий час дані канали поширювали дезінформацію в країні, а також займалися просуванням гібридного впливу держави-агресора Російської Федерації на політичні процеси в Україні. Це все спричиняло підрив безпеки, територіальної цілісності та демократичних інститутів України. За допомогою цих санкцій відбуваються зусилля щодо захисту суверенітету та територіальної цілісності України.

Отже, у соціальних мережах є безліч позитивних чинників нинішньої взаємодії: відсутність бар'єрів у спілкуванні, доступу до корисної та нової інформації, змоги навчатися та безліч іншого. Щодо негативних наслідків використання соціальних мереж можна віднести звичайно, що залежність, негативні наслідки для психічного стану, а також незахищеність особистої інформації.

Отже, бачимо, що ЗМІ бувають дуже часто неоднозначними і можуть нести негативний вплив на мислення сучасних людей, які доволі часто не критично наслідують цінності та моделі поведінки, показані на телебаченні.

Список використаних джерел

1. Динник І. Соціальні мережі як засіб суспільного розвитку. *Ефективність державного управління*: зб. наук. пр. Львівського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України. Вип. 1 (50): у 2 ч. за заг. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2017. С. 64-69с.
2. Соціальні мережі як інструмент взаємовпливу влади та громадянського суспільства [О. С. Онищенко, В. М. Горовий, В. І. Попик та ін.]; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2014. 295 с.
3. Король Л. М., Максимець С. М. Психологічні чинники впливу ЗМІ на формування особистості сучасної молоді. *Наука і освіта*. 2014. № 5. С. 157-162.
4. Сурженко, В. М. Соціальні мережі як форма комунікації: інтернет-залежність української молоді. *Теорія та практика сучасної науки та освіти* : міжнар. наук. конф. 29-30 листопада 2019 р. Дніпро, 2019. С. 67-74.
5. Кучер О. В. Вплив соціальних мереж на формування особистості підлітків. Вінниця: МАН, 2019. 47 с.